

Sygnatura akt: VIII Gz 188/16

POSTANOWIENIE

Dnia 15 września 2017 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie, Wydział VIII Gospodarczy,

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Leon Miroszewski

po rozpoznaniu w dniu 15 września 2017 roku w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) **spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.**

przeciwko **P. M.**

o zapłatę

na skutek zażalenia powódki na postanowienie Sądu Rejonowego w Gorzowie Wielkopolskim, Wydział V Gospodarczy, z dnia 2 grudnia 2015 r., sygn. akt V GC 512/15, w przedmiocie kosztów procesu, zawarte w punkcie II sentencji,

postanawia:

I. Oddalić zażalenie;

II. zasądzić od powódki (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. na rzecz pozwanej P. M. koszty procesu w kwocie 120,00 (sto dwadzieścia) złotych.

Leon Miroszewski

UZASADNIENIE

W elektronicznym postępowaniu upominawczym o sygnatura akt VI Nc-e 781589/14 referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym Lublin-Zachód w Lublinie, Wydział VI Cywilny, dnia 29 lipca 2014 r. wydał nakaz zapłaty, uwzględniając żądanie pozwu i zasądzając na rzecz powódki koszty procesu w kwocie 630 złotych, a następnie postanowieniem z dnia 7 listopada 2014 roku nadał mu klauzulę wykonalności.

Na podstawie wymienionego tytułu wykonawczego powódka przeprowadziła skuteczną egzekucję. Zgodnie z postanowieniami Sądu elektronicznego postępowania upominawczego z dnia 14 stycznia 2015 roku oraz 14 maja 2015 roku i zarządzeniem z dnia 14 stycznia 2015 roku, uchylone zostało zarządzenie o pozostawieniu korespondencji do pozwanej ze skutkiem doręczenia, wydany nakaz zapłaty upadł, uchylono postanowienie o nadaniu mu klauzuli wykonalności oraz przekazano sprawę do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Gorzowie Wielkopolskim, Wydział V Gospodarczy.

Powyższe czynności zostały podyktowane wniesieniem przez pozwaną zażalenia na postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności oraz pisma procesowego pozwanej, w którym pozwana wniosła o poprawne doręczenie odpisu nakazu zapłaty i przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu od tego nakazu, z załączeniem sprzeciwu, w którym zakwestionowała roszczenie strony powodowej.

Pismem z dnia 26 sierpnia 2015 roku powódka oświadczyła, że uzyskała w toku sprawy dochodzone roszczenie, w związku z czym cofa pozew, albowiem w przeciwnym wypadku powództwo podlegałoby oddaleniu.

Po doręczeniu odpisu pozwu pozwana, w wyznaczonym terminie, oświadczyła, że w zakresie stanowiska co do bezzasadności roszczenia powódki podtrzymuje wcześniej złożony sprzeciw od nakazu zapłaty, nie wyraża zgody na cofnięcie pozwu i wnosi o uznanie cofnięcia pozwu za niedopuszczalne na podstawie art. 203 §4 k.p.c. Na wypadek uznania cofnięcia pozwu za skutecznie wniosła z kolei o przyznanie jej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Postanowieniem z dnia 2 grudnia 2015 r. Sąd Rejonowy w Gorzowie Wielkopolskim, Wydział V Gospodarczy, w punkcie I sentencji umorzył postępowanie, natomiast w punkcie II zasądził od powódki na rzecz pozwanej 617 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

W uzasadnieniu postanowienia stwierdził, że cofnięcie pozwu było skuteczne w świetle art. 203 k.p.c. i należało w tej sytuacji umorzyć postępowanie na podstawie art. 355 §1 k.p.c. Przywołując art. 203 §2 k.p.c. wskazał na zasadę, zgodnie z którą cofnięcie pozwu uzasadnia przyznanie kosztów postępowania na rzecz strony pozwanej, aczkolwiek dopuszczalne są od tej reguły odstępstwa, przy uwzględnieniu art. 98 k.p.c., gdy cofnięcie pozwu motywowane jest okolicznościami potwierdzającymi zasadność roszczenia (np. zapłata przez pozwanego dochodzonego roszczenia). Uznał, że w rozpoznawanej sprawie powódka wyegzekwowała od pozwanej dochodzoną kwotę, a więc pozwana nie spełniła świadczenia dobrowolnie, dlatego pozwanej należny był zwrot kosztów postępowania, na które składała się kwota 600 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego oraz 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Na to postanowienie, w zakresie rozstrzygnięcia w punkcie II sentencji, strona powodowa wniosła zażalenie, domagając się zmiany postanowienia i zasądzenia od pozwanej na rzecz powódki kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz kwoty 17 złotych tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, ewentualnie o obciążenie pozwanej kosztami opłaty sądowej od pozwu wraz ze zniesieniem między stronami kosztów zastępstwa procesowego oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu stwierdziła, że w sytuacji skutecznej egzekucji swojego roszczenia jej roszczenie zostało zaspokojone, dlatego, mając na względzie stanowisko wyrażone w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2014 roku, III CZP 119/13, cofnęła pozew, bowiem w innym przypadku powództwo zostałoby oddalone (a więc przegrałaby proces i została obciążona jego kosztami). W ocenie powódki okoliczności prowadzonego postępowania nie dają podstaw do stwierdzenia, że powódka sprawę przegrała (w rozumieniu art. 98 k.p.c.) i obowiązana jest do zwrotu kosztów na rzecz pozwanej. Przeciwnie, uzyskanie przez nią zaspokojenie roszczenia daje podstawę stwierdzenia, że złożenie pozwu było zasadne i to jej należny jest od pozwanej zwrot kosztów postępowania. Jednocześnie nie zgodziła się ze stanowiskiem, że strona powodowa przegrywa sprawę w każdym przypadku, gdy cofnie pozew w sytuacji, gdy spełnienie świadczenia przez stronę pozwaną nie było dobrowolne. Niemniej podkreśliła, że w jej ocenie żadna ze stron nie wygrała ani nie przegrała w prowadzonym postępowaniu.

Strona pozwana w odpowiedzi na powyższe zażalenie wniosła o oddalenie zażalenia oraz zasądzenie od powódki kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Rozpoznając zażalenie tutejszy Sąd przedstawił Sądowi Najwyższemu zagadnienie prawne, o następującej treści: Czy cofnięcie pozwu na skutek wyegzekwowania w całości wierzytelności na podstawie zaopatrzonego w klauzulę wykonalności nakazu zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym, gdy następnie nakaz ten stracił moc na skutek sprzeciwu, w którym pozwany zakwestionował roszczenie, uzasadnia przyjęcie, że pozwany jest stroną wygrywającą sprawę?, a w razie udzielenia odpowiedzi przeczącej z dodatkowym pytaniem: Czy rozstrzygnięcie o kosztach procesu wymaga w opisaney sytuacji zbadania sprawy co do istoty?.

W dniu 9 czerwca 2017 roku Sąd Najwyższy podjął uchwałę (sygn. akt III CZP 118/16) o następującej treści: Cofnięcie pozwu w sytuacji, w której pozwany zaprzecza zasadności powództwa, składając sprzeciw od nakazu zapłaty, skutkuje

obowiązkiem zwrotu kosztów procesu pozwanemu (art. 203 § 2 zdanie drugie k.p.c.) także wtedy, gdy dochodzone w pozwie świadczenie zostało wyegzekwowane (uchwała wraz z uzasadnieniem – k. 224-228).

W tym miejscu podkreślenia wymaga, że stosownie do art. 390 §2 k.p.c. uchwała Sądu Najwyższego rozstrzygająca zagadnienie prawne wiąże w danej sprawie.

Uwzględniając wiążące w niniejszej sprawie stanowisko Sądu Najwyższego należało stwierdzić, że wobec cofnięcia przez powódkę pozwu, zgodnie z art. 203 § 2 zdanie drugie k.p.c. pozwanej należny był zwrot kosztów postępowania. Fakt, że oświadczenie o cofnięciu pozwu wynikało z uzyskania od pozwanej przez stronę powodową dochodzonego świadczenia w trybie postępowania egzekucyjnego (na podstawie tytułu egzekucyjnego wyeliminowanego następnie z obrotu prawnego) nie uzasadniał przyjęcia, że w realiach niniejszej sprawy zastosowanie znajdzie odstępstwo od reguły wyrażonej w powołanym przepisie, polegające na obciążeniu pozwanej kosztami na podstawie art. 98 k.p.c. Należy zwrócić uwagę, że wykorzystany przez powódkę do uzyskania zaspokojenia roszczenia tytuł egzekucyjny utracił moc na skutek stwierdzenia, że doręczenie nakazu nastąpiło na inny adres, niż adres zamieszkania pozwanej. Wymaga wyjaśnienia, że opisane okoliczności miały miejsce jeszcze przed nowelizacją art. 133 § 2a k.p.c. (ustawą z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. z 2015 roku, poz. 1311), która weszła w życie 8 września 2016 roku, w związku z czym doręczenia przesyłek sądowych adresowanych do pozwanej musiały być dokonywane na adres jej zamieszkania – art. 133 § 1 w zw. z art. 135 § 1 w zw. z art. 139 § 3 k.p.c.).

Należało także mieć na względzie, że strona pozwana, gdy tylko powzięła wiedzę o prowadzonej przeciwko niej egzekucji, podjęła czynności zmierzające do skutecznej obrony, co doprowadziło do wyeliminowania wadliwego tytułu egzekucyjnego z obiegu prawnego. Wyegzekwowanie od pozwanej przez powódkę dochodzonej kwoty pieniężnej nie może być więc traktowane jako dobrowolne spełnienie przez pozwaną świadczenia, czy – jak to starała się przedstawić w zażaleniu strona powodowa – zaspokojenie poprzez dokonanie potrącenia. W tym miejscu podkreślenia wymaga że taka sytuacja – jak wskazał w uzasadnieniu podjętej uchwały Sąd Najwyższy – nie powoduje wygaśnięcia roszczenia wobec jego zaspokojenia – dochodzone przez powoda roszczenie materialnoprawne – jako objęte żądaniem – nie powinno być traktowane jako wygasłe i pozostaje przedmiotem sporu ze wszystkimi tego następstwami [...] dopiero wówczas – jeżeli powództwo zostanie prawomocnie uwzględnione – spełnienie świadczenia uzyskuje definitywny charakter (s. 8 i 9 uzasadnienia powołanej uchwały, k. 227v).

Pozwana od samego początku negowała roszczenie powódki – wniosła zażalenie na postanowienie o nadaniu nakazowi zapłaty klauzuli wykonalności oraz wniosła sprzeciw od nakazu zapłaty, domagając się oddalenia powództwa. W konsekwencji, choć powódka uzyskała dochodzoną sumę pieniężną, sytuacja prawna stron niniejszego postępowania pozostawała sporna, co powodowało konieczność jej rozstrzygnięcia w drodze orzeczenia merytorycznego, mającego charakter prawomocny i przez to wiążący (art. 365 i art. 366 k.p.c.).

W przebiegu niniejszego postępowania strona powodowa – na podstawie wyeliminowanego już z obrotu prawnego tytułu egzekucyjnego – uzyskała od pozwanej dochodzoną w sprawie sumę pieniężną, niemniej brak jest orzeczenia, które stanowiłoby rozstrzygnięcie sporu, który nadal między stronami istnieje. Dopiero więc prawomocne rozstrzygnięcie sądowe (albo zawarta między stronami ugoda) spowoduje zakończenie sporu.

W powyższym kontekście nie można uznać, że złożenie przez powódkę oświadczenia o cofnięciu pozwu było podyktowane brakiem konieczności wydania przez sąd orzeczenia merytorycznego. Przeciwnie, wobec przekonania strony powodowej o istnieniu dochodzonego (i uzyskanego) roszczenia i stanowczym, krytycznym stanowisku pozwanej, obie strony miały interes w uzyskaniu orzeczenia rozstrzygającego ich spór. Jednocześnie powódka uniemożliwiła zbadanie w niniejszej sprawie, czy rzeczywiście dochodzone przez nią roszczenie było jej należne, a pozew zasadny. Taki wniosek nie może zostać wysunięty na podstawie uzyskania przez powódkę dochodzonej sumy pieniężnej na podstawie wadliwego tytułu egzekucyjnego.

W konsekwencji należało przyjąć, zgodnie z zapatrywaniem Sądu Najwyższego wyrażonym w powołanej uchwale, że brak jest podstaw w niniejszej sprawie do odstąpienia od ogólnej zasady z art. 203 § 2 zdanie drugie k.p.c., według

której pozwanej – wobec cofnięcia pozwu – przysługiwał zwrot kosztów procesu. Nie ma też w świetle stanowczych stanowisk stron co do istnienia dochodzonego roszczenia podstaw do przyjęcia, że zachodzą szczególne względy do odstąpienia od obciążenia powódki kosztami procesu na podstawie art. 102 k.p.c. Cofnięcie pozwu było wyborem powódki, toteż nie może on prowadzić do zwolnienia jej z odpowiedzialności za wynik sprawy w zakresie zwrotu kosztów poniesionych przez pozwaną.

Należało zatem uznać, nie kwestionując wyliczenia Sądu Rejonowego co do wysokości kosztów, że zaskarżone postanowienie w przedmiocie kosztów procesu było prawidłowe, a zażalenie bezzasadne, co pociągało za sobą konieczność oddalenia zażalenia na podstawie art. 385 w zw. z art. 397 §2 k.p.c.

W niniejszym postępowaniu zażaleniowym stronę powodową należało uznać za przegrywającą w rozumieniu art. 98 k.p.c. i na podstawie art. 108 §1 k.p.c. przyznać od powódki na rzecz pozwanej koszty postępowania zażaleniowego. Obejmują one wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w kwocie 120 złotych ustalone na podstawie § 2 pkt 2 w zw. z § 10 ust. 2 pkt 1 w zw. z § 16 i § 15 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804), obowiązującego w dniu wniesienia zażalenia, przy uwzględnieniu wartości przedmiotu zaskarżenia (617 zł).

Leon Miroszewski